

Per e-mail: cie.szw@tweedekamer.nl

Aan de Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid**Contactpersoon**

Ruben van der Ploeg

Telefoonnummer

0614478812

E-mailr.vanderploeg@cnv.nl**Plaats**

Utrecht

Datum

27 september 2024

Ons kenmerk

24-025/JPD/mv

Uw kenmerk**Betreft**

Plenair debat over 'Onjuiste berekeningen van WIA-uitkeringen door het UWV'

Geachte leden van de commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Dinsdag 1 oktober aanstaande spreekt u met elkaar en met de minister in een spoeddebat over de problemen die aan het licht zijn gekomen met betrekking tot de uitvoering van de WIA door het UWV.

CNV is ontzettend geschrokken van de berichtgeving van de afgelopen weken. Met name van de potentiële omvang van de groep die een onjuiste WIA-beslissing heeft ontvangen. CNV vraagt om een herstelactie waarbij de belangen van de mensen die geconfronteerd worden met een fout van het UWV voorop staan. Duidelijkheid is hierbij van groot belang. Alle (potentiële) betrokkenen verdienen zo snel mogelijk duidelijkheid: of er in hun situatie sprake is van een fout en hoe deze fout zal worden hersteld. Hierbij vraagt CNV uw aandacht voor drie belangrijke aspecten:

1. Geen terugvorderingen;
2. Nabetalingen in overleg met de betrokkenen;
3. De uitkeringsgerechtigde krijgt een redelijke termijn om het huishoudboekje aan te passen op een eventuele verlaging van de uitkering.

CNV vraagt, naast een zorgvuldige herstelactie, ook op korte termijn werk te maken van de aanpak van hardheden in de WIA. De huidige uitvoeringsproblemen mogen er niet toe leiden dat het doorvoeren van structurele verbeteringen voor (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte werknemers op de lange baan wordt geschoven.

De betrokkenheid van CNV bij het stelsel van ziekte en arbeidsongeschikt is groot. CNV is als individuele belangenbehartiger betrokken bij juridische kwesties en onze WIA-vertrouwenspersonen (kaderleden van het CNV) bieden een steun in de rug aan leden die een WIA-beoordeling doorlopen.¹ Daarnaast ervaart CNV ook in algemene zin als sociale partner een verantwoordelijkheid voor het goed functioneren van het stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid.

Vanuit beide rollen spreken we ons regelmatig uit over dit stelsel. Bijvoorbeeld over hardheden in de vormgeving van het stelsel. Of als we, vanuit onze rol als belangenbehartiger in individuele kwesties, ongeregelde fouten constateren bij de uitvoering. Vanuit die rol hebben wij regelmatig bij het UWV gerapporteerd over het voorkomen van deze fouten in de uitvoering. We realiseren ons daarbij dat waar gewerkt wordt fouten kunnen

¹ <https://www.cnv.nl/diensten/cnv-vertrouwenspersoon/>

worden gemaakt. Zorgwekkend aan de recente berichtgeving is dat het beeld opdoemt dat deze fouten geen incidenten zijn -het gaat om grote aantallen- en dat er niet tijdig is gestuurd of ingegrepen toen deze fouten aan het licht kwamen. CNV heeft ernstige zorgen over deze gang van zaken.

Zorgvuldige herstelactie met oog voor de menselijke maat

Het is nu zaak om de herstelactie zorgvuldig en menswaardig te laten verlopen. De onrust die de berichtgeving van de afgelopen weken heeft gebracht onder mensen die het (mogelijk) betreft, kan wat CNV betreft niet worden onderschat. Het lijkt erop dat het nog lang kan duren voordat mensen duidelijkheid over hun situatie kunnen verwachten. Wat CNV betreft moet daarom zo snel mogelijk rust worden geboden door duidelijkheid te geven over de kaders van de herstelactie. CNV vraagt daarin om de volgende drie zaken:

1. Geen terugvorderingen

In de eerste uren na de berichtgeving ontstond er meteen onduidelijkheid over de vraag: 'Gaaf er teveel betaalde uitkering worden teruggevorderd'? De laatste stand van zaken is: 'Waarschijnlijk niet, tenzij'. Juist deze 'tenzij' zorgt voor enorme onrust. Dit heeft ook te maken met een al broos vertrouwen richting de overheid en haar uitvoeringsinstanties. Ja, er zijn gevallen denkbaar waarin de persoon in kwestie had kunnen vermoeden dat hij niet de juiste uitkering kreeg. Maar dit zijn waarschijnlijk zeer uitzonderlijke gevallen. Op dit moment wordt een grote groep uitkeringsgerechtigden langdurig in spanning gehouden voor deze kleine uitzonderingscategorie. CNV vindt dit zeer onwenselijk en roept daarom op: besluit dat er niet wordt teruggevorderd en communiceer dit zo snel mogelijk. CNV meent dat het wettelijke kader, in combinatie met recente jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep, daar voldoende ruimte voor biedt. Zeker als hier ook politieke steun voor wordt uitgesproken. Bijkomend voordeel is dat het UWV de tijd die anders moet worden gestoken in een individuele wegging van het dossier ('Is dit nu zo'n uitzondering?') kan steken in ondersteuning van de mensen die het betreft.

2. Maak het mogelijk om af te zien van een nabetaling

Uit de berichtgeving blijkt: in ongeveer de helft van de gevallen gaat het niet om een te hoog bedrag dat is uitbetaald, maar juist om een te laag bedrag. In dat geval kan er sprake zijn van een nabetaling. Dit klinkt gunstig, maar ook dit vooruitzicht zorgt voor onrust en stress bij mensen. Een nabetaling kan namelijk gevolgen hebben voor andere zaken, zoals diverse toeslagen en aanvullingen. Uitvoeringstechnisch is het immers helaas niet op korte termijn te verwachten dat het mogelijk zal zijn om een nabetaling te doen zonder deze gevolgen.

CNV vraagt daarom: biedt de persoon in kwestie actief de mogelijkheid om af te zien van een nabetaling als hij/zij dat wenst. Biedt daarbij ook ondersteuning in het in kaart brengen van potentiële gevolgen van een nabetaling. Goede voorlichting is hierbij essentieel.

3. Hanteer een uitlooptermijn van zes maanden voor verlaging van de uitkering

Naast terugvorderingen en nabetalingsen is er ook de kwestie van het aanpassen van de uitkering. Wat CNV betreft dient ook dit -als het om een verlaging van de uitkering gaat- op een zorgvuldige manier te gebeuren. De persoon in kwestie heeft immers al jarenlang hetzelfde inkomen en heeft daar ook in de uitgaven op gerekend. CNV pleit daarom voor een termijn van zes maanden waarop de uitkering stapsgewijs naar beneden wordt aangepast.

Maak op korte termijn werk van het oplossen van hardheden in de WIA

CNV erkent dat de herstelactie voor WIA-gerechtigden die nu in onzekerheid zitten een grote prioriteit heeft. Tegelijkertijd zijn problemen met betrekking tot de WIA niet nieuw, en breder dan de kwesties die nu onderdeel zijn van de huidige herstelactie(s).

De WIA biedt voor een deel van de werkenden een goed vangnet bij arbeidsongeschiktheid. Tegelijkertijd zitten er ook ongewenste aspecten aan de WIA, die voor bepaalde groepen ontzettend hard uitpakken. CNV vraagt al jarenlang aandacht voor deze problemen in de WIA, onder andere door het aanbieden van het 'Witboek Hardheden in de WIA' in 2022 en het eerdere Advies van de Stichting van de Arbeid.²

² <https://www.cnv.nl/nieuws/vakbonden-eisen-dat-kabinet-hardheden-wia-stevig-en-structureel-aanpakt/>
<https://www.stvda.nl/-/media/stvda/downloads/publicaties/2020/advies-wia.pdf>

CNV heeft zorgen dat de focus op de korte termijn (weer) alleen komt te liggen bij de problemen die aan het licht komen in de uitvoering en niet op het aanpakken van hardheden die werknemers in de WIA ervaren. Dat -door alle problemen- de focus vooral op vereenvoudiging voor de uitvoering komt te liggen en niet op verbeteringen voor de mensen die -door ziekte of ongeval- noodgedwongen een beroep moeten doen op dit stelsel.

CNV vraagt daarom -naast een zorgvuldige herstelactie- werk te maken van de aanpak van hardheden in de WIA. Op korte termijn. CNV verwijst hiervoor onder andere naar het eerder genoemde witboek en naar onze eerdere brief aan de Tweede Kamer in reactie op het advies van de commissie OCTAS.³

Uiteraard is CNV altijd bereid om op inhoud van deze brief een nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

Jan Pieter Daems
Bestuurslid CNV

Cc: de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

³ <https://www.vcp.nl/wp-content/uploads/2024/05/24-029-Brief-FNV-CNV-VCP-Inbreng-t.b.v.-commissiedebat-Arbeidsongeschiktheid-1.pdf>.